

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum

2016-12-20

Ärendebeteckning

511-6910-2011

Arkivbeteckning

2402157

1(9)

Enligt sändlista

Beslut om bildande av Månsbergets naturreservat i Dorotea kommun

(5 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 2.

I och med att detta beslut har vunnit laga kraft upphör Länsstyrelsens beslut 2002-09-03 om naturreservat för Östra Ormsjö (dnr 231-11397-2000) att gälla.

Administrativa uppgifter

Namn	Månsberget
Dossiernummer	2402157
NVR-id	2010879
Natura 2000	SE0810450 (Månsberget)
Kommun	Dorotea
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	21 km NV Dorotea
Ekokarta	21G 8-9c
Mottkoordinat	552316, 7142575 (SWEREF99TM)
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutslista, bilaga 1.
Ägarkategori	Staten genom Naturvårdsverket, enskilda
Fastighet	Månsberg 1:6, Östra Ormsjö 1:17, 2:46, 2:57
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	134 ha
Landareal	134 ha
Skyddad areal produktiv skog	126 ha

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i form av boreala barrnaturskogar och våtmarker. Syftet är också att bevara områdets biologiska mångfald, som både är knuten till naturmiljöerna och till kulturlämningar så som gamla fäbodvallar och före detta odlingsmarker. Även områdets helhetsvärden i form av ett sammanhängande naturlandskap med i huvudsak orörd karaktär ska vårdas och bevaras. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska reservatet också tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Områdets Natura 2000-arter samt livsmiljöer med sina naturligt förekommande arter ska bidra till gynnsam bevarandestatus för Natura 2000-arterna och livsmiljöerna på biogeografisk nivå.

Syftet ska i huvudsak tillgodoses genom att naturmiljöerna utvecklas fritt genom intern dynamik. Hävdade kulturmarker ska bevaras för att gynna den biologiska mångfalden som är knuten till dessa miljöer. För att underlätta för allmänhetens friluftsliv vidtas åtgärder såsom uppsättning och underhåll av informationsskyltar samt underhåll av stigar, vindskydd och grillplats.

Skälen för beslutet

Områdets främsta naturvärden utgörs av mycket produktiva örtrika granskogar (kalkbarrskogar) med kärnor av naturskog. Området hyser en mycket artrik svamp- och kärlväxtflora präglad av näringsrik berggrund, rörligt markvatten och lokalklimatiskt gynnsamt läge. Inom området förekommer ett stort antal rödlistade arter som tillsammans indikerar ett mycket högt naturvärde. Områdets tillgänglighet och intressanta kulturvärden gör att det även lämpar sig för friluftsliv.

Högproduktiva och artrika skogstyper är starkt underrepresenterade i skyddade områden och generellt mycket starkt påverkade i skogslandskapet i stort. Månsbergets skogar har därför ett mycket högt skyddsvärde. Området utgörs dessutom av ett Natura 2000-område och är därför högt prioriterat för skydd. De höga naturvärden som dokumenterats i reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att de ska kunna bevaras och utvecklas.

Följande naturtyper och arter är utpekade enligt Natura 2000 och utgör prioriterade bevarandevärden:

Naturtyper: källor och källkärr (7160), rikkärr (7230), silikatbranter (8220), taiga (9010), näringsrik granskog (9050), skogsbevuxen myr (91D0).

Arter: guckusko (1902), skogsrör (1948), norna (1949), lappranunkel (1972).

Reservatsföreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket

förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast, vindkraftverk eller stängsel,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. anlägga väg, parkeringsplats, led, spång eller stängsel,
4. dra fram ledning eller rör,
5. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi eller dräneringsförhållanden som till exempel att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, rensa eller utfylla,
6. tippa, dumpa eller anordna upplag,
7. utföra skogsbruksåtgärder som till exempel att avverka samt att flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
8. införa för området främmande arter,
9. framföra motordrivet fordon annat än på befintlig skogsbilväg, med undantag för uttransport av fälld älg eller björn,
10. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, jordförbättringsmedel, kalk eller växtnäringsämnen (handelsgödsel, stallgödsel, slam eller annat organiskt avfall).

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor och vägvisare,
3. ombyggnad, restaurering och underhåll av vindskydd, grillplats och dass enligt bilaga 2,

4. uppskyltning och underhåll av stigar,
5. röjning, slåtter och avverkning av enskilda träd omkring källor, fornlämningar och kulturhistoriska lämningar samt på fäbodvallar, timmervälta och annan historiskt hävdad mark enligt bilaga 2,
6. markstörning i timmervältan enligt bilaga 2,
7. borttagning av främmande arter,
8. undersökning och dokumentation av områdets djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet.

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. göra åverkan på växtligheten, stående och liggande döda träd inräknade,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
4. framföra motordrivet fordon annat än på befintlig skogsbilväg,
5. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift och därmed jämförbar anordning.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut,
- b) fastighetsägarna till Månsberg 1:6 att förvalta kulturhistoriska lämningar, stigar och öppna marker i enlighet med särskilt upprättad skötselplan (bilaga 4),
- c) servitutshavare av skogsbilväg att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande nödvändiga åtgärder,
- d) normalt underhåll av befintliga stigar i samråd med Länsstyrelsen,
- e) drift, underhåll och reparation av kraftledning och kraftledningsgata enligt gällande ledningsrätt samt att, i samråd med Länsstyrelsen, utföra de nödvändiga transporter som krävs för arbetet,
- f) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437).

Ärendets beredning

Månsbergets rika och särpräglade kärlväxtflora har varit känd sedan tidigt 1900-tal. Flera uppsatser och arbeten har sedan dess beskrivit området flora. Sommaren 2000 genomförde Naturskyddsföreningen en inventering av skogarna i bergets sydsluttning. Länsstyrelsen har också besökt och inventerat området vid ett flertal tillfällen.

Den 6 juni 2000 inkom markägaren till Östra Ormsjö 2:46 med en avverkningsanmälan till Skogsvårdsstyrelsen. Tidigare under året hade också avverkningsanmälan inkommit för intilliggande fastighet. Med anledning av inkomna avverkningsanmälningar besökte Länsstyrelsen området tillsammans med Skogsvårdsstyrelsen den 29 augusti 2000. Efter besiktning av de avverkningsanmälda områdena kom Länsstyrelsen fram till att förutsättningarna för att bilda ett naturreservat för delar av Månsberget skulle utredas vidare.

Den 27 november 2000 gick Länsstyrelsen ut med information till berörda markägare, däribland markägaren till Östra Ormsjö 2:46. Här meddelade länsstyrelsen sina planer på att bilda ett naturreservat för ett större område på Månsberget samt att föreslå detta område att ingå i Natura 2000. Den 9 januari 2001 hölls ett informationsmöte i Östra Ormsjö dit berörda markägare var kallade.

I juni 2001 föreslog Regeringen att Månsberget skulle ingå i det Europeiska Natura 2000-nätverket av skyddade områden.

Under 2001 värderades området och förhandlingar inleddes med markägaren till Ormsjö 2:46. Under 2002 valde Länsstyrelsen att gå vidare med att fatta ett beslut om naturreservat för en del av fastigheten Östra Ormsjö 2:46. Detta gjordes av ersättningstekniska skäl då skogen på fastigheten försålts och vid beslutstillfället ägdes av rotpostköparen. Reservatsbeslutet för Östra Ormsjö utgjorde en första etapp i skyddandet av det som skulle komma att bli Natura2000-området Månsberget.

År 2005 godkände EU-kommissionen Månsberget som en del av unionens Natura 2000-nätverk enligt Art- och habitatdirektivet.

Efter förhandlingar med resterande markägarna träffade staten mellan 2005 och 2007 överenskommelser om förvärv eller intrångsersättning för samtliga återstående fastigheter inom det blivande Månsbergets naturreservat, där även området som nu är Östra Ormsjö naturreservat kommer att ingå.

Reservatsförslaget för Månsberget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter. SGU och Dorotea kommun tillstyrker reservatsbeslutet. Länsstyrelsen har även fått in muntliga och skriftliga remissvar från flera markägare, varav samtliga tillstyrker reservatsförslaget. Övriga remissinstanser har avstått från att yttra sig.

En markägare informerade om att det finns önskemål att skogsbilvägen in i reservatet ska underhållas för att öka tillgängligheten till vindskyddet ovanför timmervältan. Länsstyrelsen bedömer att kostnaden för

vägunderhåll kommer att bli för hög och att det därför inte är en prioriterad åtgärd. Däremot finns undantag från föreskrifterna för väghållaren SCA att fortsätta underhålla och bruka vägen.

Efter samtal med fastighetsägare har Länsstyrelsen även beslutat att ge undantag från föreskrifterna för att, i samråd med Länsstyrelsen, underhålla de befintliga stigar som inte omfattas av skötselplanen. Anledningen är att det finns fler stigar i området än vad Länsstyrelsen bedömer sig ha möjlighet att förvalta, varav flera kulturhistoriskt intressanta.

Beskrivning av reservatet

Månsbergets naturreservat ligger drygt 2 mil nordväst om Dorotea i en brant sydsluttning ner mot Ormsjön. Området utgörs framför allt av mycket produktiva örtrika granskogar (kalkbarrskogar) med en ovanligt artrik kärlväxtflora. I området finns även fattigare skogar av ristyp samt lövrika blandskogar. Det finns också flera klarvattenkällor och ett delvis trädbevuxet rikkärr.

I reservatet finns en gammal timmervälta som förutom sitt höga kulturhistoriska värde även hyser en mycket intressant hävdgynnad flora. I området finns även många andra kulturhistoriska lämningar, bland annat två fäbodvallar, flera tjärdalar, fångstgropar, hus- och kojruiner, stigar samt gamla åkrar och ängar.

Reservatet ligger i anslutning till en väg och är därför relativt tillgängligt för friluftsliv, även om den branta terrängen delvis gör området relativt svårframkomligt. En fin gammal stig leder upp till ett vindskydd med grillplats precis ovanför timmervältn.

Länsstyrelsens motivering

Motiv för skyddet är att bevara områdets helhetsvärden och att motverka exploatering. Områden med naturskog blir allt mer sällsynta i länet och att skydda dessa kvarvarande fragment av det ursprungliga skogslandskapet är avgörande för att bevara den biologiska mångfalden. Näringsrik och högproduktiv barrskog är dessutom en naturtyp som är särskilt hotad av det moderna skogsbruket. För att Månsbergets unika naturvärden ska bestå behöver det undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att naturvärdena påtagligt skulle skadas.

Bildandet av Månsbergets naturreservat stärker möjligheterna att nå miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* genom att 126 hektar produktiv skogsmark ges ett långsiktigt skydd. Reservatet stärker även möjligheterna att nå miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv* genom att förekommande typiska arter, bland annat den mycket intressanta floran, ges ett långsiktigt skydd. Reservatet stärker också möjligheterna att nå de nationella friluftsmålen *Tillgång till natur för friluftsliv* genom att natur- och kulturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och *Skyddade områden som resurs för friluftslivet* genom anordning och underhåll av anläggningar som underlättar för besökare att uppleva området.

Vidare bidrar skyddet till gynnsam bevarandestatus för ingående Natura 2000-naturtyper- och arter på biogeografisk nivå. De krav som ställs på bevarande av områdets naturvärden utifrån dess status som Natura 2000-område utgör också ett motiv för ett starkt naturskydd av området.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk inte går att förena med ett bevarande av områdets höga naturvärden. Länsstyrelsen bedömer också att andra arbetsföretag eller anläggningar inte är förenliga med ett bevarande av områdets helhetsvärden. Månsberget, i form av ett stort sammanhängande naturskogsområde, är därför mycket högt prioriterat för skydd enligt både den nationella och regionala strategin för skydd av skog.

Naturreservat är en lämplig skyddsform för områden som är stora och sammansatta med flera olika värdefulla naturmiljöer samt där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska kunna bevaras och utvecklas. Länsstyrelsen har bedömt att Månsberget därför, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Upplysningar

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar, och föreskrifter för området. Av särskild betydelse är att området är utpekad som ett Natura 2000-område enligt EUs Art- och habitatdirektiv (92/43/EEC), s.k. SAC-område. Beträffande Natura 2000-området gäller tillståndsplikt enligt 7 kap. 28a-29b §§ miljöbalken för åtgärder och verksamheter som direkt eller indirekt på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön. Det gäller även åtgärder som vidtas utanför Natura 2000-området.

En del av kärlväxterna i området, bland annat samtliga orkidéer, är fridlysta enl. miljöbalken 8 kap. 2 §. Det är förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada vilt levande exemplar av dessa arter. Det är också förbjudet att ta bort eller skada frön eller andra delar från dessa arter.

I naturreservatet finns det fornlämningar som är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (SFS 1088:950). Enligt 2 kap. 6 § KML är det förbjudet att utan tillstånd från länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, planering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.

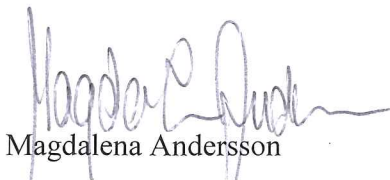
Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 5.

Magdalena Andersson

Anna Hallmén

Bilagor

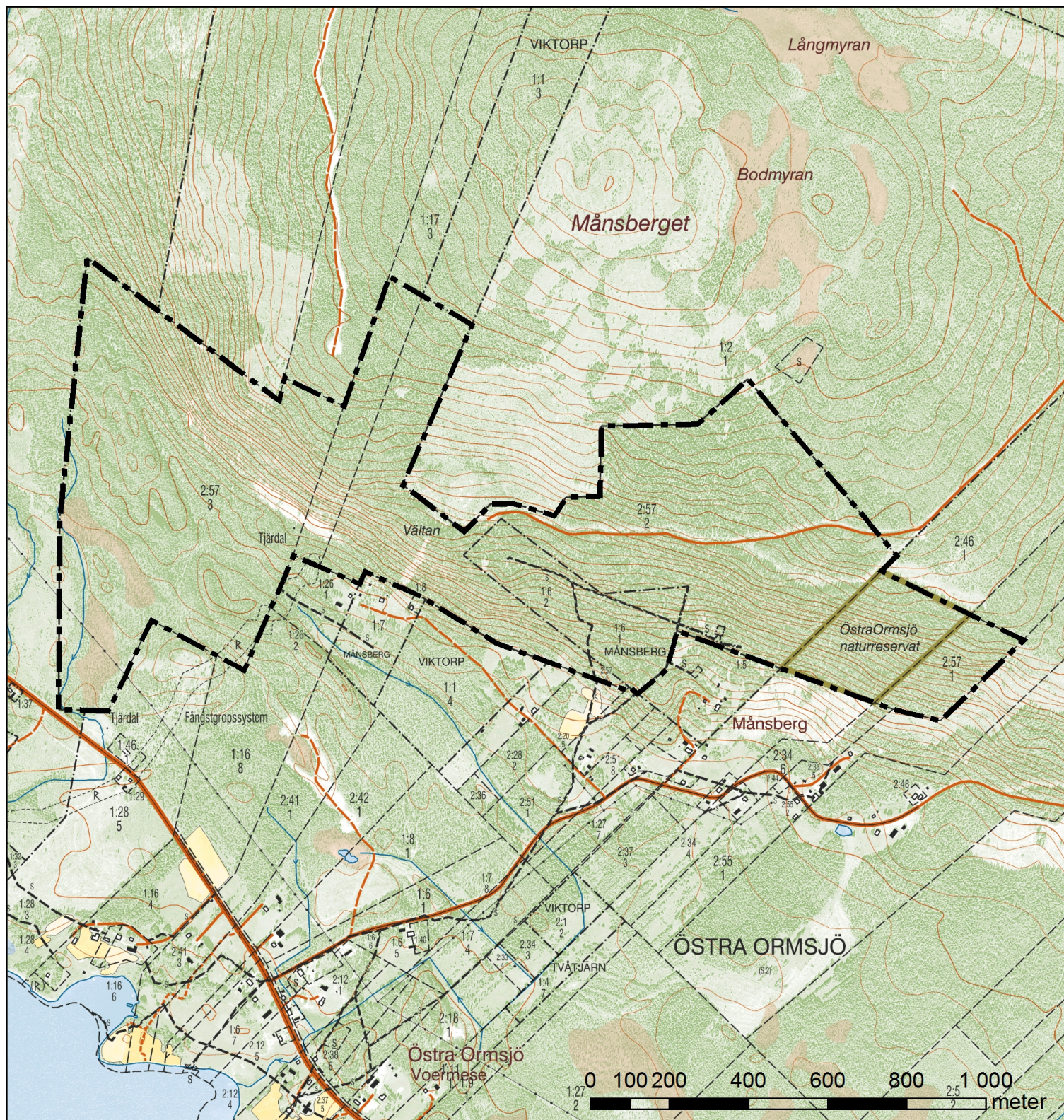
1. Beslutskarta
2. Karta över delområden för B-föreskrifterna (enl. 7 kap. 6 § MB)
3. Skötselplan för Månsbergets naturreservat
4. Skötselplan för fastigheten Månsberg 1:6
5. Hur man överklagar

Sändlista

Björn Forsgren, Östra Ormsjö 65, 917 91 DOROTEA
Christer Forssgren, Storåvägen 11B, 904 26 UMEÅ
Dorotea kommun, info@dorotea.se
Gunnar Lindberg, Fotbollsgatan 42, 745 38 ENKÖPING
Jonas Östman, Kassjö 436, 905 93 UMEÅ
Lantbrukarnas Riksförbund, Mats Granath, mats.granath@lrf.se
Lars Ove Karlsson, Hästskovägen 4, 917 32 DOROTEA
Lennart Lindberg, Kungsängsgatan 57 K, lgh 1503, 753 17 UPPSALA
Maja Ramström, Risselåsvägen 61, 833 93 STRÖMSUND
Naturskyddsföreningen i Västerbotten, c/o Sture Gustafsson,
aquila7k@gmail.com
Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se
Orvar Forsgren, Östra Ormsjö 61, 917 91 DOROTEA
Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se
SCA Skog AB, Markjuridik, 851 88 SUNDSVALL
SGU, sgu@sgu.se
Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Sören Örnbjär, Gamla riksvägen 23A, 891 51 ÖRNSKÖLDSVIK
Vilhelmina södra sameby, info@stihken.se
Östra Ormsjö hembygdsförening, karin.ostman@spray.se

Kopia

Pär och Johanna Hellström, Södra Svedjan 29, 934 94 KÅGE

Naturresevat Månsberget

Dorotea kommun
Västerbottens län

Bilaga 1 till beslut
med dnr 511-6910-2011

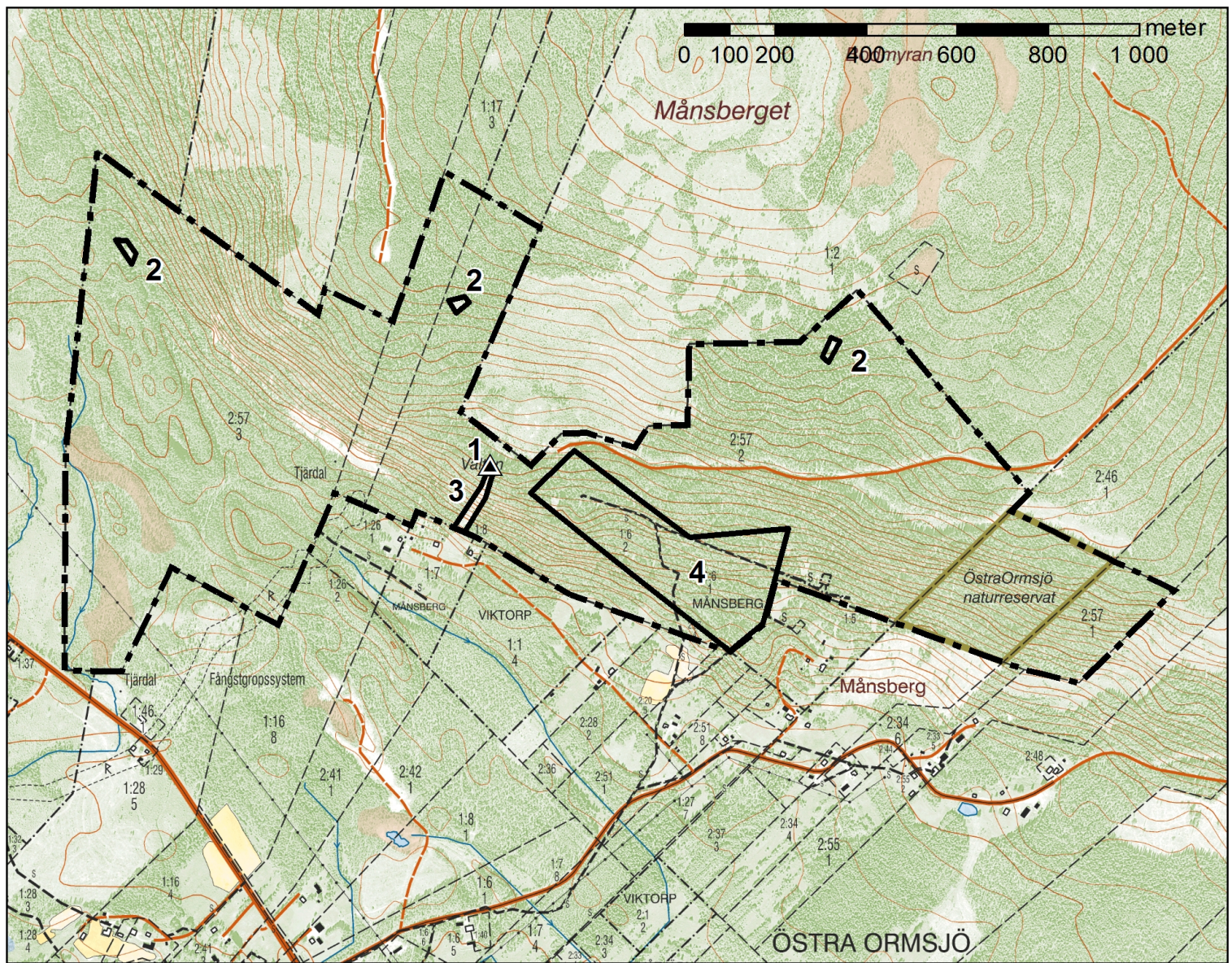

Bakgrundskartor © Lantmäteriet

Länsstyrelsen
Västerbotten

**Bilaga 2 till Beslut om bildade av Månsbergets naturreservat
i Dorotea kommun, dnr: 511-6910-2011.**

Delområden enligt B-föreskrifterna (7 kap. 6 § miljöbalken)

1. Vindskydd, grillplats och dass som får byggas om, restaureras och underhållas.
2. Fäbodvallar och annan historiskt hävdad mark där röjning, slåtter och avverkning av enskilda träd får utföras.
3. Timmervälta där röjning, slåtter, markstörning och avverkning av enskilda träd får utföras.
4. Fastigheten Månsberg 1:6 där stigar får hållas öppna samt där slåtter, röjning och avverkning av enskilda träd får ske i anslutning till historiskt hävdad mark, källor och kulturlämningar. Ett gammalt stall som tidigare stått på fastigheten får monteras upp och underhållas på densamma. Kulturlämningar och stigar får skyltas upp.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 3 till beslut
om bildande av Månsbergets
naturreservat i Dorotea kommun

Skötselplan

2016-12-20

Diarienummer

511-6910-2011

1(12)

SKÖTSELPLAN FÖR MÅNSBERGETS NATURRESERVAT I DOROTEA KOMMUN

Foto: Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Storgatan 71B

901 86 Umeå

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer i form av boreala barnaturskogar och våtmarker. Syftet är också att bevara områdets biologiska mångfald, som både är knuten till naturmiljöerna och till kulturlämningar så som gamla fäbodvallar och före detta odlingsmarker. Även områdets helhetsvärden i form av ett sammanhängande naturlandskap med i huvudsak orörd karaktär ska vårdas och bevaras. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska reservatet också tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Områdets Natura 2000-arter samt livsmiljöer med sina naturligt förekommande arter ska bidra till gynnsam bevarandestatus för Natura 2000-arterna och livsmiljöerna på biogeografisk nivå.

Syftet ska i huvudsak tillgodoses genom att naturmiljöerna utvecklas fritt genom intern dynamik. Hävdade kulturmarker ska bevaras för att gynna den biologiska mångfalden som är knuten till dessa miljöer. För att underlätta för allmänhetens friluftsliv vidtas åtgärder såsom uppsättning och underhåll av informationsskyltar samt underhåll av stigar, vindskydd och grillplats.

2. Prioriterade bevarandevärden

- Natura2000-naturtyper: källor och källkärr (7160), rikkärr (7230), silikatbranter (8220), taiga (9010), näringsrik granskog (9050), skogsbevuxen myr (91D0)
- Natura2000-arter: guckusko (1902), skogsrör (1948), norna (1949), lappranunkel (1972)
- Hävdgynnad svamp- och kärlväxtflora
- Intressant artsammansättning med hög förekomst av naturvårdsarter

3. Beskrivning av naturreservatet

3.1 Administrativa uppgifter

Namn	Månsberget
Dossiernummer	2402157
NVR-id	2010879
Natura 2000, områdeskod	SE0810450
Kommun	Dorotea
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	21 km NV Dorotea
Ekoruta	21G 8-9c
Mittkoordinat	552316, 7142575 (SWEREF99TM)
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutscharta, bilaga 1.
Markägare/Ägarkategori	Staten genom Naturvårdsverket, enskilda

Fastighet	Månsberg 1:6, Östra Ormsjö 1:17, 2:46, 2:57
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	134 ha
Landareal	134 ha
Skyddad areal produktiv skog	126 ha

3.2 Naturtypsindelning

Naturtyp enligt NNK ¹	Natura 2000-kod	Areal (ha)
Mindre vattendrag	3260	-
Öppen icke natura-naturtyp (vägområde, timmervälta, m.m.)	6960	3
Källor och källkärr	7160	3
Rikkärr	7230	0,5
Silikatbranter	8220	0,5
Västlig taiga	9010	55
Näringsrik granskog	9050	35
Åsbarrskog	9060	6
Skogsbevuxen myr	91D0	1
Icke natura-naturtyp	9900	29

¹ Natura-naturtypskartans naturtyper, kartering enligt Naturvårdsverket.

3.3 Beskrivning av reservatet

Landskap och läge

Månsbergets naturreservat ligger ca 21 km nordväst om Dorotea i en brant sydsluttning ner mot Ormsjön. Dess främsta naturvärden utgörs av mycket produktiva örtrika granskogar (kalkbarrskogar) med kärnor av naturskog och en mycket artrik kärlväxtflora präglad av näringsrik berggrund, rörligt markvatten och lokalklimatiskt gynnsamt läge (sydväxtberg). Tillsammans med naturvärdena bidrar en god tillgänglighet och kulturhistoriska lämningar till att området lämpar sig väl för friluftsliv.

Geologiska förhållanden

Berggrunden inom reservatet består av kvartsit och kambrisk alunskeer. ¹

Inom reservatet finns två isälvsavlagringar med högsta naturvärde (klass 1) i den regionala grusinventeringen. Den ena större avlagringen går längs bergets sydvästra sida, ovanför Viktorp. Den tillhör de mäktigaste i länet och är mycket mångformig och välbildad. Den utgörs bland annat av en upp till 20 meter hög ås med getrygg, som övergår till två parallella åsryggar som tillhör de största i kommunen. Åsryggarna övergår i ett sandurfält med typiska formelement som strömfåror och så kallade kittlar (små dödisgropar i överytan), där vissa har vatten på botten. Längst mot nordväst finns en nästan plan deltaga, med tydlig deltafront mot sydost.

¹ SGU, Berggrundskarta över Västerbottens län, serie Ca nr 37.

Månsbergets naturreservat ligger strax norr om Östra Ormsjö, ca 2 mil nordväst om Dorotea.

Den andra mindre isälvsavlagringen ligger ovanför Månsberg. Den består av så kallat sluttningsgrus som avsatts av relativt kraftiga vattenflöden i sprickor inom den smältande ismassan.²

I områdets centrala del finns en hög silikaträsbrant.

Skogen

Huvuddelen av området utgörs av mycket högproduktiva granskogar av örttyp/ristyp belägna i en brant sydsluttning med rörligt markvatten. Stora delar av bestånden har en mycket hög bonitet. Här växer granar med en höjd upp mot 35 m och en brösthöjdsdiameter på 60 cm och virkesförrådet kan uppgå till 500 m³/ha. Trädbeståndet har en ålder på omkring 130-150 år. Gran är det dominerande trädslaget med ca 80 % men här återfinns även tall, björk, asp och sälg.

Månsberget hyser även äldre hänglavsrika granskogar av ristyp i sluttningens övre del samt på isälvsmaterial nedanför sluttningen. Brantens fot utgör en övergång mellan granskogen och igenväxta odlingsmarker och består av blandskog med stort lövinslag. I sluttningens nedre delar växer ofta flera generationer asp, varav många är gamla och grova. Några särskilt asprika områden finns öster om timmervältan ovanför Månsberg samt i den branta sluttningen längst i väster. I områdets övre sluttningar finns också en del mindre områden med stort inslag av björk och sälg.

I sluttningens mellersta och centrala delar finns barrblandskog av örttyp/ristyp som består av ca 150-årig talldominerad barrblandskog av naturskogskaraktär med stort lövinslag av björk, asp och sälg. Delar av området utgörs av bergimpediment. Gamla avverkningsstubbar av tall med

² Länsstyrelsen Västerbotten 1998 "Inventering av naturgrus över och under grundvattenytan samt restprodukter inom Åsele och Dorotea grusförsörjningsområde", sid 119-122.

brandljud samt lumpade stamdelar förekommer. Även mindre delar med planterad ungskog (ca 35 år) med lika delar tall, gran och löv förekommer.

Högproduktiv granskog med rikliga mängder färsk död ved i Månsbergets branta sydsluttning. Foto: Anna Hallmén, Länsstyrelsen.

Längs hela sluttningen, med 50-100 m mellanrum, löper fuktdrag och mindre bäckar med mycket rik kärlväxtvegetation. Här växer bland annat stormhatt, tolt, skogsrör, trolldruva, smultron, finbräken, kransrams och trådfräken. Död ved förekommer sparsamt men fläckvis allmänt. I ett par kärnområden finns rikligt med död ved i form av grova granlågor.

Efter de senaste årens stormfällningar finns det rikligt med färsk grov död ved i stora delar av området. På några platser har i princip all granskog ramlat omkull, bland annat högst upp i nordväst på gränsen mellan Östra Ormsjö 1:16 och 1:17 samt nedanför vägen i öst på Östra Ormsjö 2:57.

Våtmarker

Nedan sluttningen i områdets västra del finns ett mindre rikkärr, omgivet av skogbevuxen myr glest bevuxen med främst tall men även gran och björk. Det finns ett par klarvattenkällor, vars källflöden rinner samman till en bäck. Kring källorna dominerar stor skedmossa, krokmosor och källmosor. I den östra delen växer dessutom arter som praktflikmossa, späd skorpionmossa, mässingsmossa, stor fickmossa, tvåblad, brudsporre, ängsnycklar, gräsull, snip, björnbrodd, fjällskära, tagelstarr, huvudstarr, trådfräken, smalfräken och tibast. Den sydligaste delen av kärret övergår i en frodig sumpskog.

Kulturhistoria

Spår av mänskliga aktiviteter återfinns på många håll i reservatet³ (se bilaga 3). Området är bland annat känt för den unika timmervältan där verksamhet pågick från 1890 till ca 1945. Den består av ängsmark i en mycket brant sydsluttning där man för att spara på hästarna vältrade ner timret från berget. Längst upp vid reservatets nordgräns, strax väster om den östra fäbodplatsen, finns också spår av en gammal skogshuggarkoja. Den är troligtvis från samma tidsepok som timmervältan.

³ Ellert, J. 2003. *Kulturhistorisk utredning utförd med anledning av bildandet av naturreservat på Månsberget, Dorotea socken och kommun, Västerbottens län*. Västerbottens museum, uppdragsverksamheten.

I den branta sluttningen öster om vältan slingrar sig en fin gammal hästväg, den s.k. "Grevevägen" (den grävda vägen). Stigen leder upp till lämningarna av den gamla gården Månsberget som köptes av folkskolläraren Anders Forsgren år 1860. I området finns grunder efter bland annat boningshus, källare, ladugård, bastu, bryggstuga och härbre, samt flera igenväxande åker- och ängsmarker. På fastigheten finns även flera gamla stigar utöver Grevevägen.

Högt upp i sluttningen, nära reservatets nordgräns, finns två övergivna fäbodplatser från slutet av 1800-talet med igenväxande ängsmark, husgrunder och odlingsrösen. Vid den västra ("Sjöströmsboern") ska det ha funnits stuga, ladugård och mjölkbod. Vid den östra (gamla fäbodarna eller "Gammboern", se foto på sid 6) ska det som mest ha funnits 6 fäbodar.

Längst västerut i reservatet, strax nedanför den branta sydsluttningen, finns ett område kallat "Odlä" där ett flertal backstugesittare och torpare ska ha bott i början av 1900-talet. Idag syns igenväxande ängs- och åkermark på platsen. På en del av de gamla åkrarna är granskogen redan ordentligt uppvuxen. Enligt uppgift ska det ha funnits bebyggelse på platsen, men varken Riksantikvarieämbetet⁴ eller Västerbottens museum har påträffat några lämningar efter husgrunder. Utbredningen är också något oklar (se bilaga 3). Enligt traditionen fanns östra "Odlä" och västra "Odlä" belägna bredvid varandra.

I reservatets sydvästra del finns två tjärdalar.

I reservatets södra del finns även fyra fångsgropar. De tillhör ett ca 1200 meter långt fångstgropsystem med totalt 20 gropar som sträcker sig från Ormsjön till Månsbergets fot.

Gammal ängsmark vid den östra fäbodplatsen i Månsbergets naturreservat, "Gammboern".
Foto: Anna Hallmén, Länsstyrelsen.

⁴ Riksantikvarieämbetet. 1996. *Fornsök*. <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html> (hämtad 2016-07-07).

Friluftsliv

Timmervältan i Månsberget är ett spännande besöksmål. Ovanför vältan, med fin utsikt över Ormsjön, finns ett vindskydd med grillplats och dass. Tack vare den fina "Grevevägen" som slingrar sig uppför sluttningen går det relativt lätt att ta sig upp till vältan, trots den mycket branta terrängen.

Månsberget är också känt för sin intressanta flora och besöks ofta vid botaniska exkursioner.

Naturvårdsarter

Tack vare söderläget, det rörliga markvattnet, den historiska hävden och den näringsrika berggrunden hyser Månsberget en mycket artrik och säregen flora. Många av arterna som påträffats i reservatet har sin allmänna utbredning betydligt längre söderut och saknas helt i landskapet som omger Månsberget. Tack vare närheten till fjällen hyser reservatet även många fjällväxter, vilket gör artsammansättningen unik. I området har dessutom ett stort antal naturskogsarter påträffats, bland annat 27 rödlistade arter (se bilaga 4). Bestånd av guckusko och norna finns på flera håll i området.

Många av de intressanta arterna, särskilt kärlväxter och svampar, har påträffats i timmervältan och på gammal ängs- och åkermark. På Sjöströmsboern har bland annat påträffats ett tiotal olika hagvaxskivlingar.

4. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 4 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området (bilaga 1). För varje skötselområde redovisas ett bevarandemål vilket utgör en kvalitativ beskrivning som definierar ett gynnsamt bevarandetillstånd.

För samtliga skötselområden gäller att främmande arter ska kunna tas bort vid behov.

4.1 Skötselområde 1, skog med fri utveckling (125 ha)

Skötselområdet omfattar all skog i reservatet.

Bevarandemål

Skötselområdet ska innehålla allmänt till rikligt med naturskogsstrukturer såsom döda och döende träd, skiktning samt spridning i ålder och diameter. Skogen ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved, nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Området ska också präglas av naturlig hydrologi och naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet och rörligt markvattnet. Typiska arter av mossor, lavar,

kärlväxter och svampar ska förekomma. Arealen skog ska vara minst 125 hektar.

Skötselåtgärder

Fri utveckling.

4.2 Skötselområde 2, våtmarker med fri utveckling (4,5 ha)

Skötselområdet omfattar alla våtmarker inom reservatet. Det är ungefär lika delar skogsbevuxen myr, rikkärr, källor och källkärr. Våtmarkerna är svagt påverkade av kraftledningsgata och körspår.

Bevarandemål

Skötselområdet ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till. Våtmarkerna ska ha en intakt, naturlig hydrologi och hydrokemi. Det ska finnas inslag av källor, källkärr och rikkärr. Vegetationen ska vara artrik och karakteristisk för dessa naturtyper. Arealen våtmarker ska vara minst 4,5 ha.

Skötselåtgärder

Fri utveckling.

4.3 Skötselområde 3, ängsmark med floravårdande skötsel (0,7 ha)

Skötselområdet omfattar timmervältan (se foto nedan), de två fäbodarna samt de gamla åker- och ängsmarkerna vid "Odlä" och på Månsberg 1:6.

De öppna markerna och kulturlämningarna på Månsberg 1:6 omfattas även av en särskild skötselplan (se bilaga 3 till beslutet) som är upprättad av markägarna i samråd med Länsstyrelsen. Markägarna har rätt att sköta de gamla åker- och ängsmarkerna enligt sin skötselplan, men vid behov ska även den skötseln kunna utföras av Länsstyrelsen.

På ängsmarken vid Sjöströmsboern har påträffats ett antal hagvaxingar som ingår som följe- eller indikatorarter i Åtgärdsprogrammet för svampar i ängs- och betesmarker⁵. Svamparna i åtgärdsprogrammet påträffas generellt i öppna till halvöppna fodermarker som hävdats under lång tid med slätter eller bete så att lokalerna om hösten har en kort grässvål och oftast ett välutvecklat mosstäck.

⁵ Jordal, J. B. 2011. Åtgärdsprogrammet för svampar i ängs- och betesmarker (2011-2015). Stockholm: Naturvårdsverket.

Timmervältan i juni 2016. Foto: Anna Hallmén, Länsstyrelsen.

Bevarandemål

Skötselområdet ska påverkas av regelbunden hävd och ha kort vegetation. Vedartad igenväxningsvegetation ska endast förekomma i begränsad omfattning. Ingen antropogen tillförsel av näring, inklusive röjnings- och slätteravfall, ska förekomma. Området ska i stor utsträckning präglas av naturlig hydrologi och naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet och rörligt markvatten. Typiska kärlväxter och svampar ska förekomma. Arealen ängsmark ska vara minst 0,7 ha.

Skötselåtgärder

Röjning och avverkning av enskilda träd

Timmervältan, fäbodarna samt några av de öppna markerna på Månsberg 1:6 och "Odlä" ska röjas från buskar och kläna träd för att motverka fortsatt igenväxning. I första hand ska röjning utföras på de platser som markeras på skötselkartan (bilaga 1) och i andra hand även på de övriga platser som specificeras i den särskilda skötselplanen för Månsberg 1:6 (bilaga 3 till beslutet).

Där igenväxning förekommer ska röjning ske med intervall på upp till 10 år. För att motverka gödsling ska röjningsavfallet flyttas bort från de öppna ytorna.

Röjning ska om möjligt även utföras på och omkring kulturhistoriska lämningar i anslutning till de öppna markerna, exempelvis husgrunder och odlingsrösen.

Slåtter

För att gynna svamp- och kärlväxtfloran kan ängsmarkerna slåttas vid behov. För att motverka gödsling ska slåtteravfallet flyttas bort från de öppna ytorna.

4.4 Skötselområde 4, mindre vattendrag med fri utveckling

Skötselområdet omfattar ett biflöde till Råbäcken (SE714503-151219 i VISS, Vatteninformationssystem Sverige) som rinner ut i Ormsjön. Råbäcken bedömdes ha måttlig ekologisk status 2015, troligtvis på grund av ett vandringshinder vid vägen mellan Östra och Västra Ormsjö. Vattendraget inom reservatet finns inte registrerat i VISS.

Bevarandemål

Skötselområdet ska präglas av naturliga processer med de strukturer och artsamhällen som hör till denna naturtyp. Vattendraget ska ha en i huvudsak intakt, naturlig hydrologi och hydrokemi, med försumbar påverkan från övergödande, försurande och grumlande ämnen.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

5. Mål och åtgärder för friluftslivet

Naturreservatet är lätt att nå till fots via byn Månsberget. I området finns flera fina gamla stigar, bland annat upp till vindskyddet ovanför timmervältan. Nedanför vältan finns en parkering.

Mål för friluftslivet

Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.

En markerad stig upp till timmervältan samt ett vindskydd i gott skick ska underlätta för besökare att uppleva området (se bilaga 2). Det ska finnas möjlighet att parkera nedanför timmervältan. Områdets friluftslivsanläggningar ska vara i gott skick och förhöja upplevelsen av området.

Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatet inför och under besök i området. Information om reservatet ska också i lämplig omfattning finnas via internet eller andra tekniska lösningar.

Informationen i området ska förhöja upplevelsen av besöket genom att den är lättläst och fokuserar på upplevelser i området samt har informativa kartor. Informationen ska även bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Områdets skyltar, leder och andra anläggningar ska vara i gott skick och underlätta för besökare att uppleva området.

Åtgärder för friluftslivet

En informationsskylt, utformad i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, ska sättas upp och underhållas i anslutning till reservatet. Förslag på lämplig plats för informationsskylt nedanför timmervältan redovisas i bilaga 2. Det ska på skylten finnas en karta över reservatet, en lägesbeskrivning av skyltens plats i förhållande till reservatet samt en kort beskrivning av naturmiljöerna och föreskrifter för allmänheten.

Besöksparkeringen nedanför timmervältan ska underhållas och skyltas upp.

”Grevevägen” upp till ängen vid gamla Forsgrens gård och stigen därifrån vidare mot timmervältan ska markeras upp enligt bilaga 2. Stigarna som är markerade i bilaga 2 ska underhållas, dels för att underlätta framkomligheten och dels för det kulturhistoriska värdets skull.

Vindskyddet, grillplatsen och dasset ska rustas upp och underhållas.

Små informationsskyltar ska sättas upp och underhållas vid fäbodarna, Forsgrens gård, ”Odlä” och timmervältan. Områdets forn- och kulturlämningar ska om möjligt tydliggöras så att de tillsammans med informationsskyltar kan berätta om tidigare markanvändning i reservatet.

Information om Månsbergets naturreservat på länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

6. Övriga anläggningar

Det finns en skogsbilväg som går längsmed sluttningen i reservatets östra del, samt en mindre kraftledningsgata i det sydvästra hörnet.

7. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

8. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

9. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet ¹
Montering av informationsskyltar	Se bilaga 2	1
Uppskyltning och underhåll av stig	Se bilaga 1	1
Upprustning och underhåll av vindskydd och grillplats	Se bilaga 1	1
Floravårdande röjning	Skötselomr. 3	1
Slätter	Skötselomr. 3	2
<i>Floravårdande röjning enligt sär- skild skötselplan för Månsberg 1:6</i>	<i>Se bilaga 3 till beslutet</i>	3

¹Siffran anger prioriteringsordning om genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

10. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

10.1 Uppföljning av skötselåtgärder

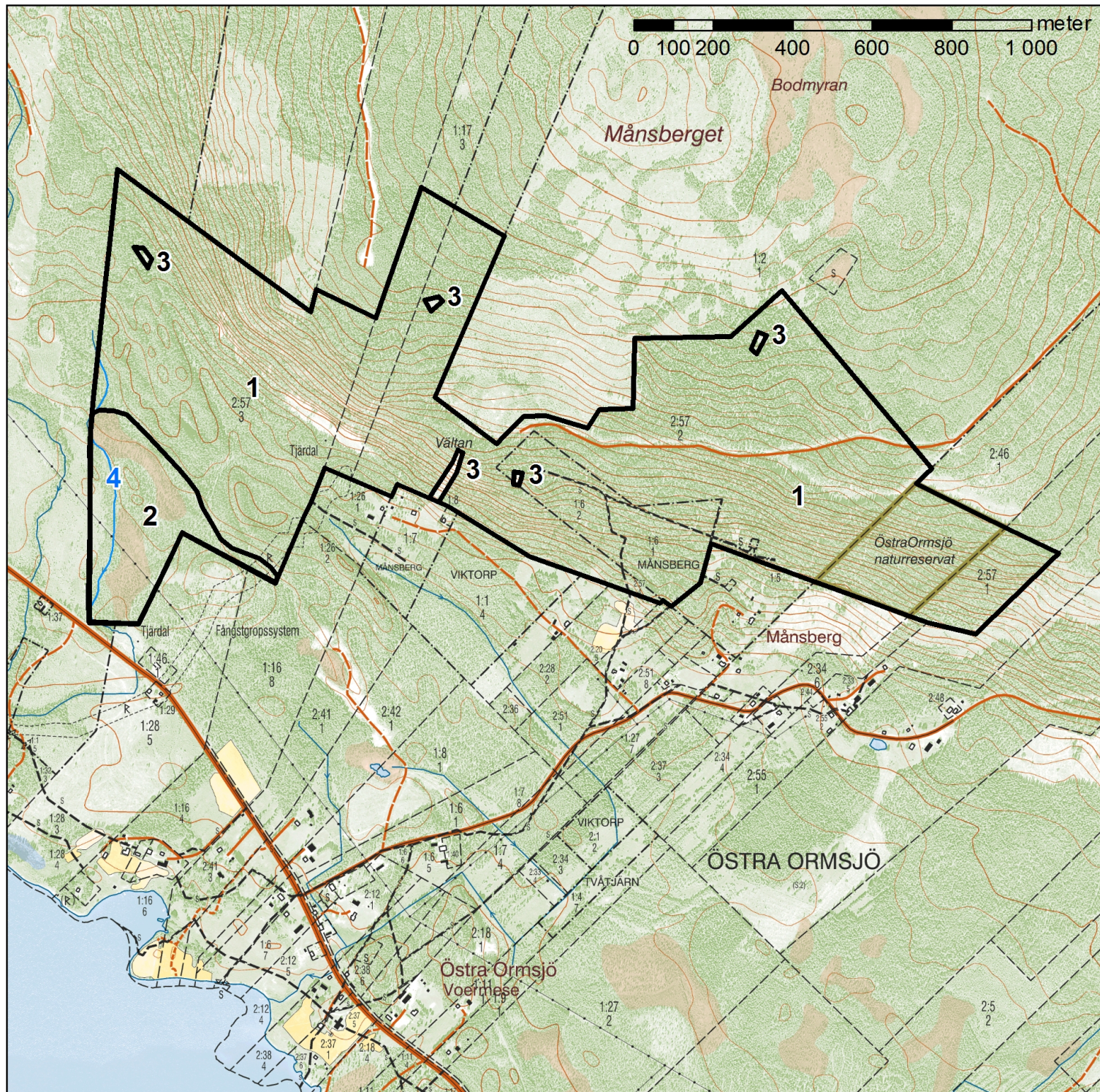
I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

10.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden (bilaga 1) och enligt indelningen i naturtyper för basinventering av skyddad natur.

11. Bilagor

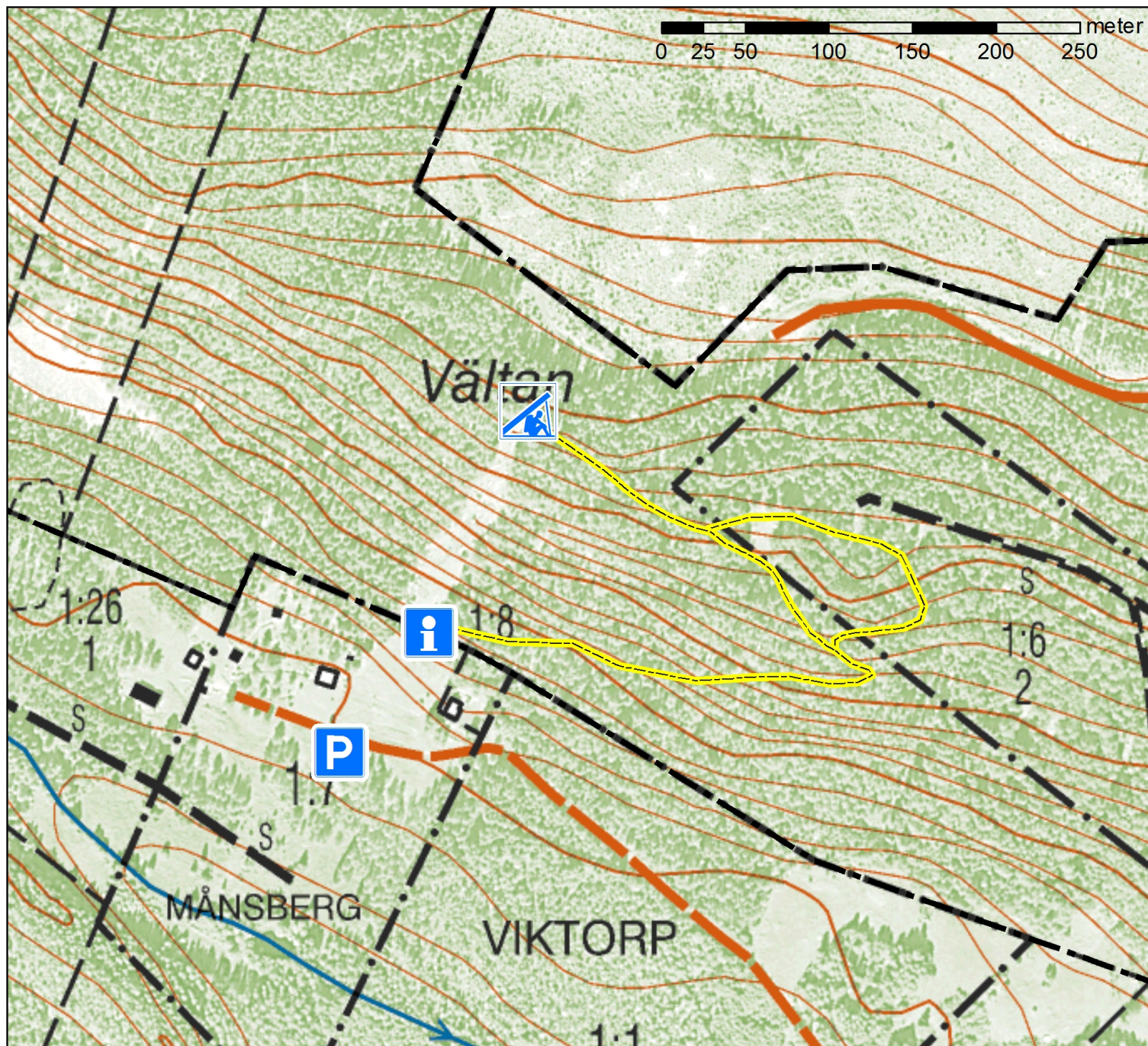
1. Karta över skötselområden
2. Karta över anläggningar och informationsskyltar
3. Karta över fornlämningar och kulturhistoriska lämningar
4. Artlista

**Bilaga 1 till Skötselplan för Månsbergets naturreservat
i Dorotea kommun, dnr: 511-6910-2011.**

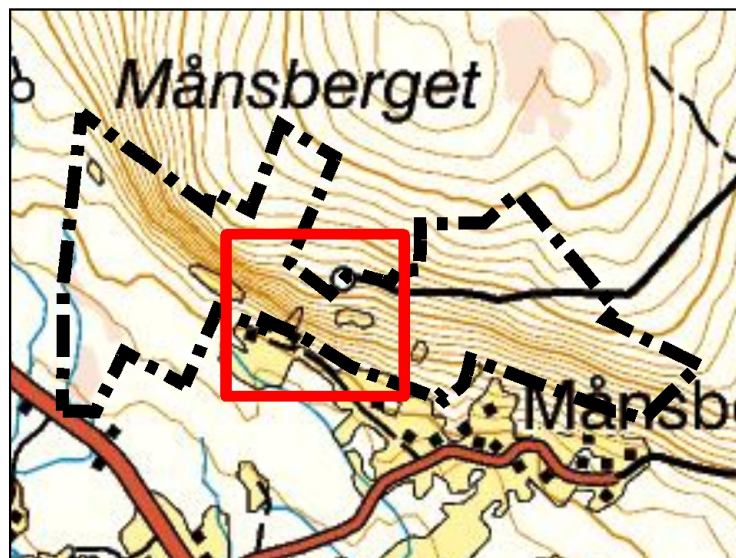
Skötselområden:

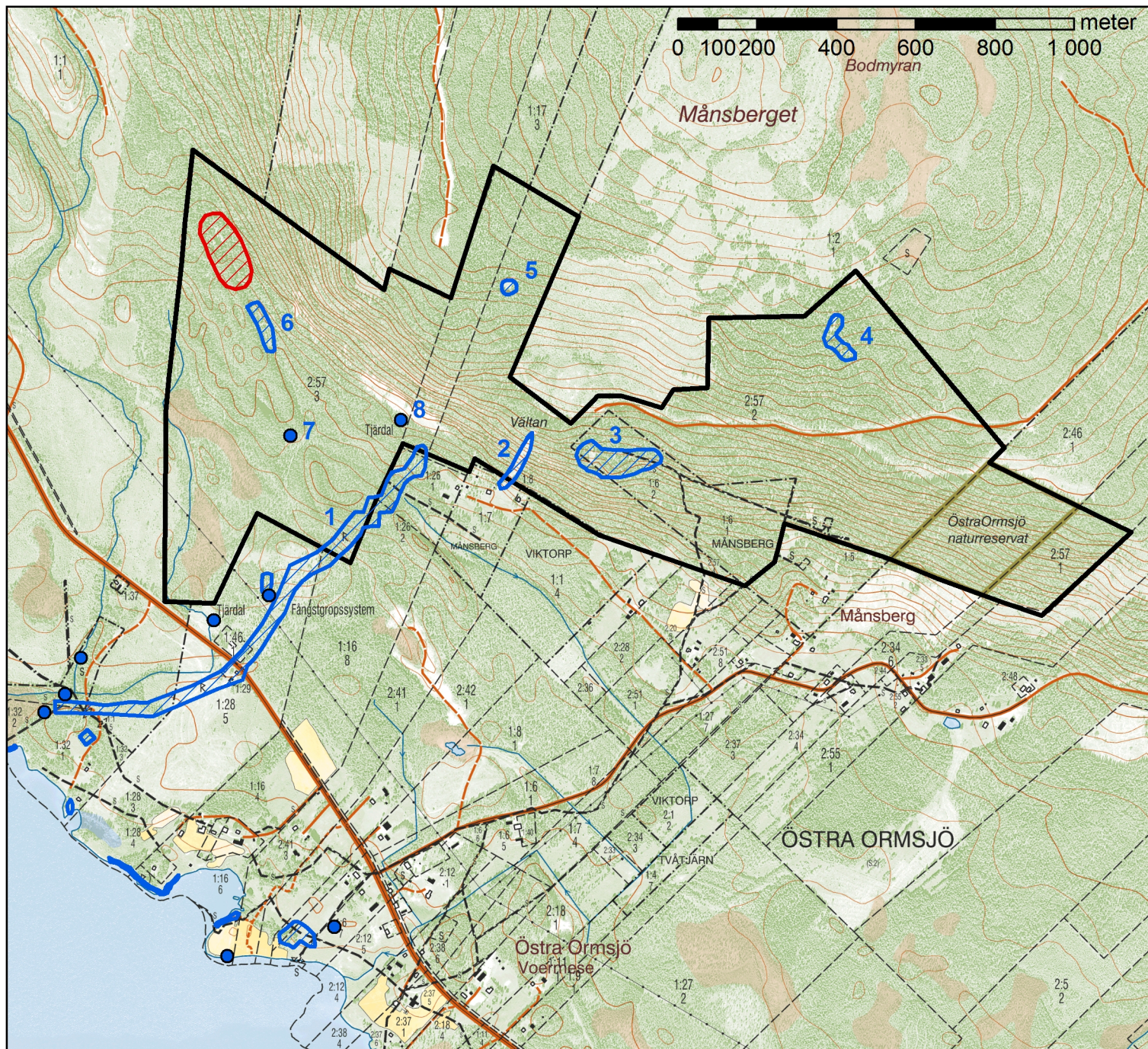
1. Skog med fri utveckling
2. Våtmarker med fri utveckling
3. Ängsmarker med floravårdande skötsel
4. Mindre vattendrag med fri utveckling

**Bilaga 2 till Skötselplan för
Månsbergets naturreservat
i Dorotea kommun,
dnr: 511-6910-2011.**

- Reservatsgräns
- Stig
- Vindskydd med grillplats
- Parkering
- Förslag på plats för informationsskylt

Bilaga 3 till Skötselplan för Månsbergets naturreservat i Dorotea kommun, dnr: 511-6910-2011.

Forn- och kulturlämningar enligt Riksantikvarieämbetet (ytor)

1. Fångsgropssystem (RAÄ 97)	5. Fäbod ("Sjöströmsboern"; RAÄ 615)
2. Timmervälta (RAÄ 91)	6. Lägenhetsbebyggelse ("Odlä"; RAÄ 626)
3. Gårdstomt ("Forsgrens gård"; RAÄ 602)	
4. Fäbod ("Gammoern"; RAÄ 616)	

Fornlämningar enligt Riksantikvarieämbetet (punkter)

- 7. Tjårdal (RAÄ 607)
- 8. Tjårdal (RAÄ 603)

Alternativt läge för "Odlä" enl. utredning utförd av Västerbottens museum 2003

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 4 till förslag till skötsel-
plan för Månsbergets naturreser-
vat i Dorotea kommun.

Artlista

Datum
2016-12-20

Ärendebeteckning
511-6910-2011

1(3)

Ett urval av naturvårdsarter i Månsbergets naturreservat

Naturvårdsarter definieras enligt ArtDatabanken som fridlysta arter, nyckelarter, rödlistade arter, ansvarsarter, typiska arter och signalarter.

Svampar

	Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
1.	Blodvaxskivling	<i>Hygrocybe coccinea</i>	LC
2.	Broskvaxskivling	<i>Hygrocybe laeta</i>	LC
3.	Dofticka	<i>Haploporus odor</i>	VU
4.	Fjällfotad musseron	<i>Tricholoma olivaceotinctum</i>	VU
5.	Flattoppad klubbsvamp	<i>Clavariadelphus truncatus</i>	NT
6.	Granrisk	<i>Lactarius zonarioides</i>	LC
7.	Granticka	<i>Phellinus chrysoloma</i>	NT
8.	Gultoppig fingersvamp	<i>Ramaria testaceoflava</i>	NT
9.	Kantarell- vaxskivling	<i>Hygrocybe cantharellus</i>	LC
10.	Kötticka	<i>Leptoporus mollis</i>	NT
11.	Lappticka	<i>Amylocystis lapponica</i>	VU
12.	Luddfingersvamp	<i>Alloclavaria purpurea</i>	NT
13.	Rosenticka	<i>Fomitopsis rosea</i>	NT
14.	Spetsvaxskivling	<i>Hygrocybe acutoconica</i> var. <i>acutoconica</i>	LC
15.	Toppvaxskivling	<i>Hygrocybe conica</i>	LC
16.	Ullticka	<i>Phellinus ferrogineofuscus</i>	NT
17.	Ulltickeporing	<i>Skeletocutis brevispora</i>	VU
18.	Äggvaxskivling	<i>Hygrophorus karstenii</i>	NT
19.	Ängsvaxskivling	<i>Hygrocybe pratensis</i>	LC

Hotkategorier enligt Artdatabankens rödlista 2015. CR=Akut hotad, EN=Starkt hotad, VU=Sårbar, NT=Nära hotad, LC=Livskraftig, DD=Kunskapsbrist.

Lavar

	Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
20.	Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT
21.	Grynig filtlav	<i>Peltigera collina</i>	NT

22.	Grynlav	<i>Pannaria conoplea</i>	EN
23.	Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT
24.	Olivbrun gyttelav	<i>Fuscopannaria mediterranea</i>	NT
25.	Skrovellav	<i>Lobaria scrobiculata</i>	NT
26.	Violettgå tagellav	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	NT

Hotkategorier enligt Artdatabankens rödlista 2015. CR=Akut hotad, EN=Starkt hotad, VU=Sårbar, NT=Nära hotad, LC=Livskraftig, DD=Kunskapsbrist

Mossor

	Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
27.	Mörk husmossa	<i>Hylocomiastrum umbratum</i>	LC
28.	Späd skorpionmossa	<i>Scorpidium cossonii</i>	LC
29.	Vedflikmossa	<i>Lophozia longiflora</i>	NT
30.	Vedtrappmossa	<i>Anastrophyllum helleria-</i>	NT

Hotkategorier enligt Artdatabankens rödlista 2015. CR=Akut hotad, EN=Starkt hotad, VU=Sårbar, NT=Nära hotad, LC=Livskraftig, DD=Kunskapsbrist

Kärlväxter

	Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
31.	Brudsporre	<i>Gymnadenia conopsea</i>	LC
32.	Dvärghäxört	<i>Circaea alpina</i>	LC
33.	Ekbräken	<i>Gymnocarpium dryopteris</i>	LC
34.	Finbräken	<i>Cystopteris montana</i>	LC
35.	Fjällgentiana	<i>Gentiana nivalis</i>	LC
36.	Fjällgröe	<i>Poa alpina</i>	LC
37.	Fjälltimotej	<i>Phleum alpinum</i>	LC
38.	Flenört	<i>Scrophularia nodosa</i>	LC
39.	Grönkulla	<i>Coeloglossum viride</i>	LC
40.	Grönpyrola	<i>Pyrola chlorantha</i>	LC
41.	Guckusko	<i>Cypripedium calceolus</i>	LC
42.	Hårstarr	<i>Carex capillaris</i>	LC
43.	Knärot	<i>Goodyera repens</i>	NT
44.	Korallrot	<i>Corallorhiza trifida</i>	LC
45.	Kransrams	<i>Polygonatum verticillatum</i>	LC
46.	Lappranunkel	<i>Coptidium lapponicum</i>	LC
47.	Mattlumner	<i>Lycopodium clavatum</i>	LC
48.	Myskmåra	<i>Galium triflorum</i>	NT

49.	Månlåsbräken	<i>Botrychium lunaria</i>	NT
50.	Nordisk stormhatt	<i>Aconitum lycoctonum</i> <i>subsp. septentrionale</i>	LC
51.	Nordlundarv	<i>Stellaria nemorum subsp.</i> <i>nemorum</i>	LC
52.	Norna	<i>Calypso bulbosa</i>	NT
53.	Ormbär	<i>Paris quadrifolia</i>	LC
54.	Prästkrage	<i>Leucanthemum vulgare</i>	LC
55.	Skogsrör	<i>Calamagrostis chalybaea</i>	LC
56.	Skogstry	<i>Lonicera xylosteum</i>	LC
57.	Smörbollar	<i>Trollius europaeus</i>	LC
58.	Stickelfrö	<i>Lappula deflexa</i>	VU
59.	Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	LC
60.	Tagelstarr	<i>Carex appropinquata</i>	LC
61.	Tibast	<i>Daphne mezereum</i>	LC
62.	Torta	<i>Lactuca alpina</i>	LC
63.	Trådfräken	<i>Equisetum scirpoides</i>	LC
64.	Underviol	<i>Viola mirabilis</i>	LC
65.	Ögonpyrola	<i>Moneses uniflora</i>	LC

Hotkategorier enligt Artdatabankens rödlista 2015. CR=Akut hotad, EN=Starkt hotad, VU=Sårbar, NT=Nära hotad, LC=Livskraftig, DD=Kunskapsbrist

Insekter

Svenskt namn	Latinskt namn	Hotkategori
66.	<i>Olisthaerus substriatus</i>	NT

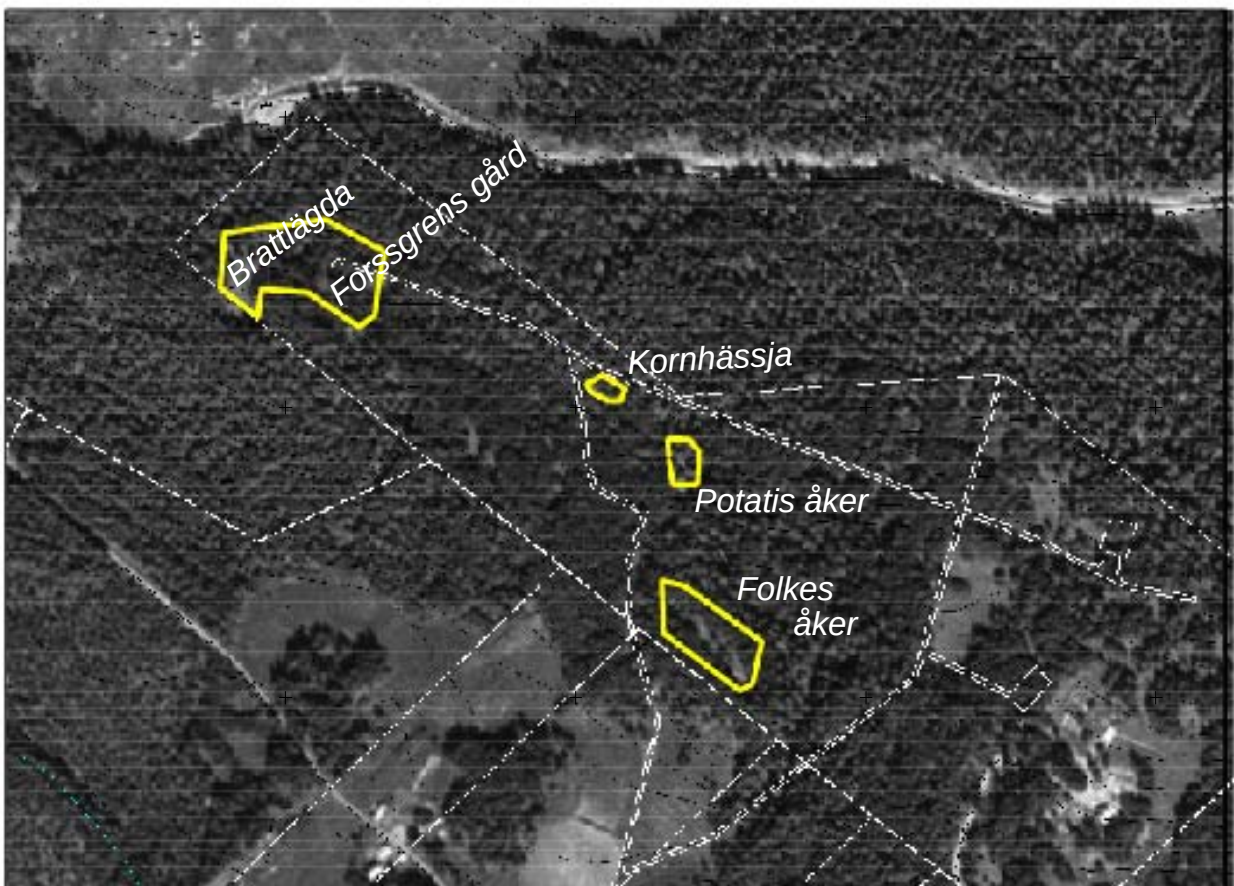
Hotkategorier enligt Artdatabankens rödlista 2015. CR=Akut hotad, EN=Starkt hotad, VU=Sårbar, NT=Nära hotad, LC=Livskraftig, DD=Kunskapsbrist

SÄRSKILD SKÖTSELPLAN FÖR MÅNSBERG 1:6

Denna bilaga (Bilaga till avtal 'Överenskommelse om intrångsansättning mellan Länsstyrelsen Västerbottens län och Gunnar och Lennart Lindberg, 2006-xx-xx) beskriver den skötsel ägarna till fastigheten Månsberg 1:6 har rätt att genomföra utan hinder av bildandet av naturreservatet Månsberget.

De områden och objekt som särskilt framhävs är några av de centrala gårderna kring Anders Forssgrens respektive Folke och Helga Lindbergs gårdar samt stigar och kallkällor som är delar av den gamla kulturmiljön. Denna bilaga framhäver bara ett urval av de kulturmiljöer som upptecknats i ägarnas *Skötselplan av Månsberg 1:6*, 2000-12-22 (Lindberg O, Lindberg, G., Lindberg, L. (2000)) som togs fram innan bildandet av reservatet blev aktuellt.

Två stora gårderna hålls helt öppna, dels Forssgrens ursprungliga gård (Avsnitt 1) inklusive Brattnägda, dels Folkes åker (Avsnitt 2). De mindre gårderna Kornhässja och Potatisåker hålls också öppna (Avsnitt 3). Däremot lämnas övriga gårderna som tex Stortägen och Gälen att växa igen (se Lindberg, O. et.al (2000)). De flesta äldre stigar hålls framkomliga (Avsnitt 4). Gamla husgrunder mm markeras med en enkel skylt (Avsnitt 5).

Översiktskarta – skötselområden för kulturmiljön inom fastigheten Månsberg 1:6

1. Brattlägda och Forssgrens gamla Gård

Syfte:

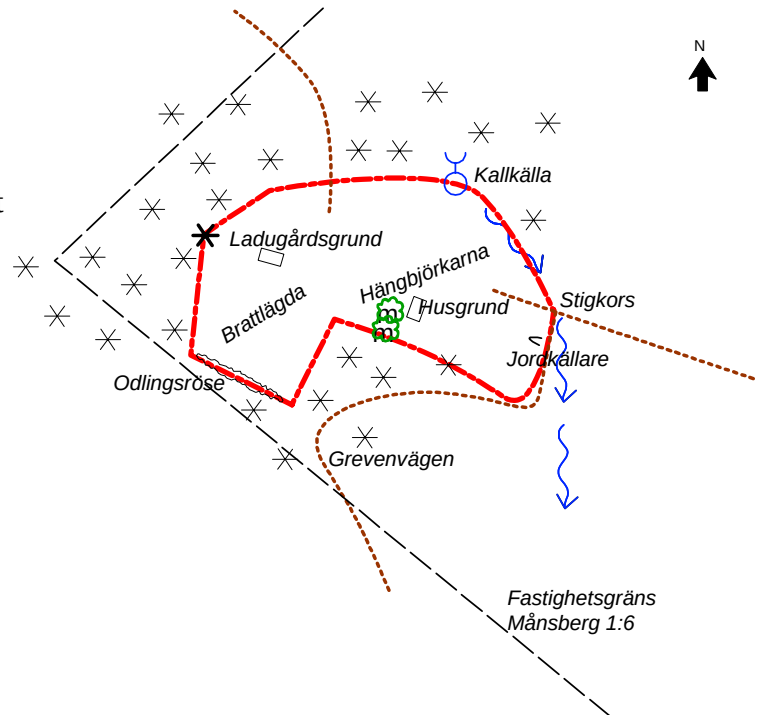
Att hålla den gamla gårdsmiljön öppen.

Skötsel:

De två vårdträden, hängbjörkarna, strax sydväst om husgrunden skyddas. I övrigt hålls området fritt från träd och buskvegetation. Mindre skyltar utvisande husgrunder och kalkkälla sätts upp. I en zon ca 10 m utanför avgränsningen hålls skogen gles.

Avgränsning:

Stigkorset – jordkällare - hängbjörkarna
- längs den gamla skogskanten nedför
Brattlägda – avlångt odlingsröse i
sydväst - gamla skogskanten längs
Brattlägdas västra kant, 10 m norr om
ladugårdsgrunden – kalkkällan –
stigkorset. Yta ca 0,6 ha.

2. Folkes åker

Syfte:

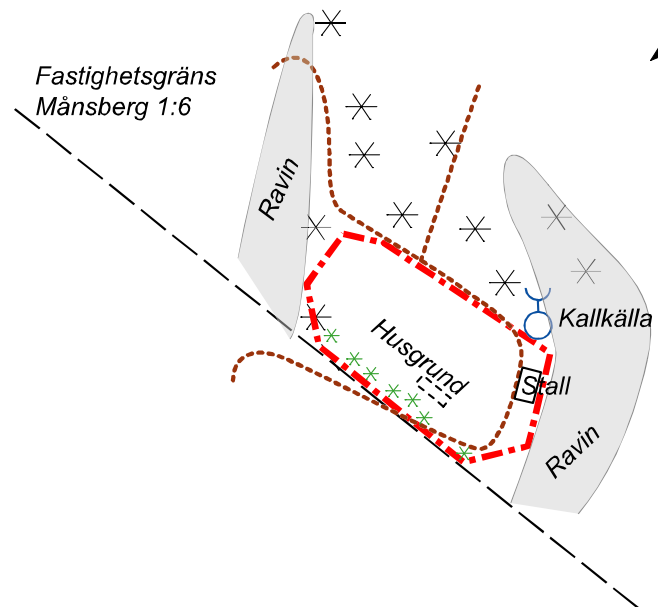
Att hålla den gamla gårdsmiljön öppen.

Skötsel:

Området hålls i huvudsak fritt från träd och buskvegetation. Mellan den öppna odlingsmarken och fastighetsgränsen i söder hålls skogen gles. Det timrade stallet ställs tillbaka på ursprunglig grund. I en zon ca 10 m utanför avgränsningen inom fastigheten hålls skogen gles.

Avgränsning:

Längs stigen i norra kanten – ravinens överkant i öster – längs fastighetsgränsen, längs ravinen i väster. Yta ca 0,4 ha.

3. De två mindre gårderna, Kornhässjan och Potatisåkern.

Syfte:

Att hålla några gårderna öppna som stigarna naturligt passerar.

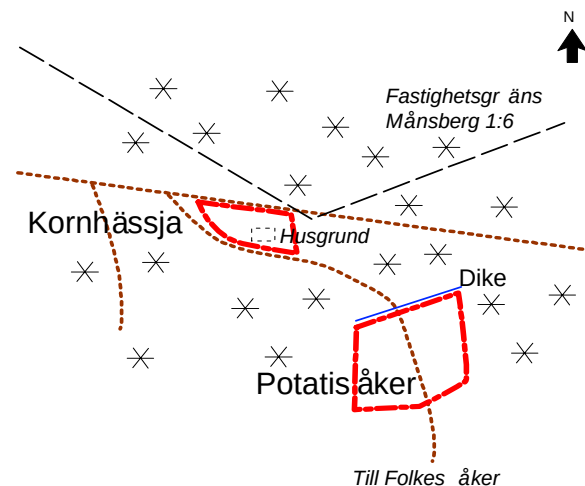
Skötsel:

Hålls i huvudsak öppna men viss lövträdsväxt sparas. I en zon ca 10 m utanför avgränsningen hålls skogen gles.

Avgränsning:

Kornhässjan: Mellan de två stigarna samt innefattande husgrunden. Yta ca 0,04 ha

Potatisåkern: Den tidigare öppna marken på båda sidor om stigen upp till diket. Yta ca 0,09 ha

4. Stigar

Syfte:

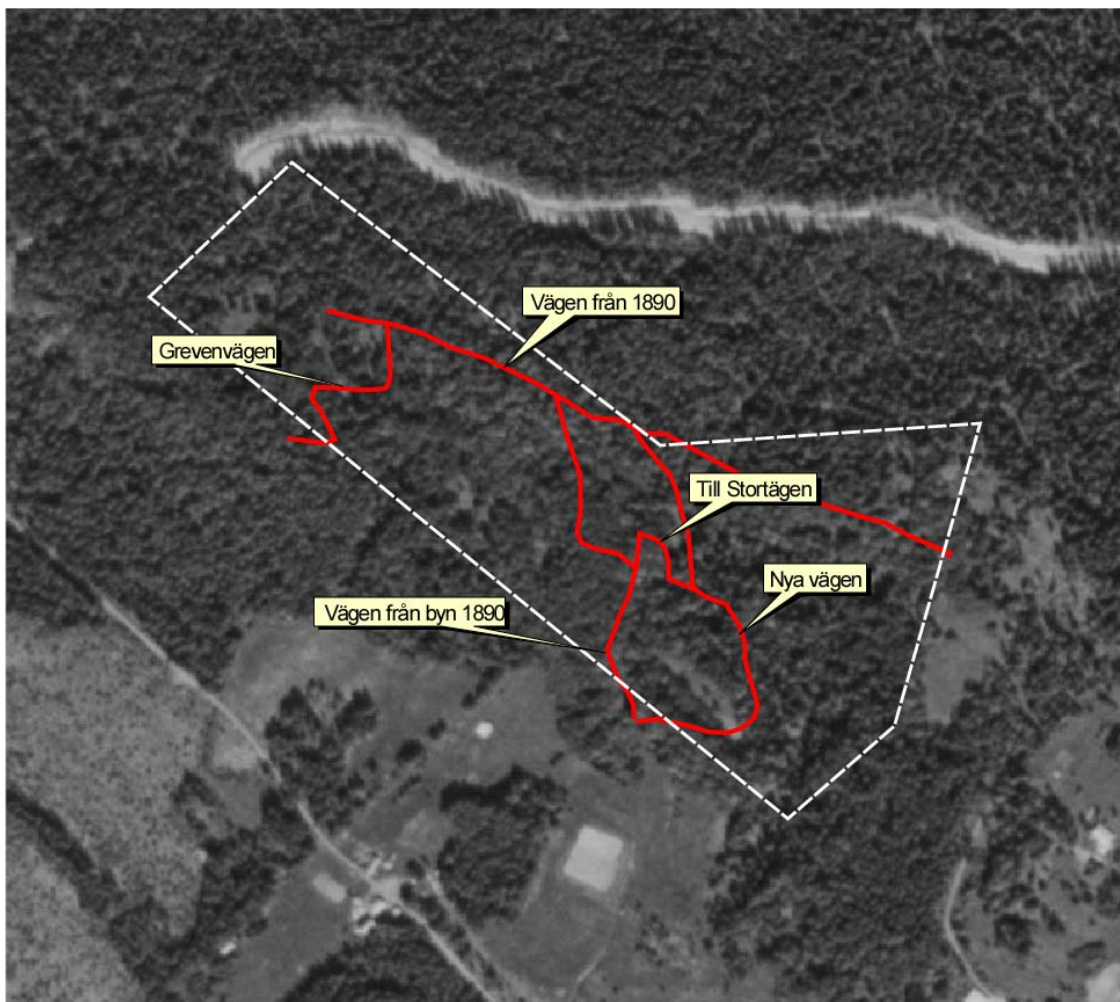
Bibehålla den gamla infrastrukturen och göra Månsberg 1:6 tillgängligt.

Skötsel:

Hålls framkomliga och öppna till ursprunglig bredd och sträckning.

Avgränsning:

De stigar som markerats på kartan nedan.

5. Skyltning

Syfte:

Visualisera den gamla kulturmiljön för besökare.

Metod:

Enkla skyltar sätts upp vid husgrunder, kallkällor mm. Dessa finns redovisade i Lindberg, O. et.al (2000). Bekostas av fastighetsägaren.

6. Genomförande

För att genomföra denna skötselplan har ägarna av fastigheten rätt att vidta åtgärder utan hinder av föreskrifterna för reservatet.

Virket lämnas kvar på fastigheten och tas om hand i enlighet med Naturreservatets reglering. Emellertid kan ägarna av fastigheten efter medgivande av reservatsförvaltaren bortforsla virket och blir då ägare till detta.

Gunnar och Lennart Lindberg, juli 2006

Länsstyrelsen
Västerbotten

Hur man överklagar till Regeringen

Är du missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan du överklaga detta hos Regeringen, men klagan ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen. Överklagan ska vara skriftlig och undertecknad.

Var tydlig med att

- skriva vilket beslut som överklagan gäller. Det gör du enklast genom att ange ärendebeteckningen (511-6910-2011),
- redogöra för varför du menar att Länsstyrelsens beslut är fel och hur du anser att beslutet ska ändras,
- underteckna brevet, förtydliga namnteckningen, uppge adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud kan istället ombudet underteckna brevet. I så fall bör en fullmakt sändas med.

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt så bör du bifoga dem.

Brevet ska lämnas in eller skickas till:

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 UMEÅ

eller via e-post till vasterbotten@lansstyrelsen.se.

Länsstyrelsen måste ha fått brevet senast **den 24 januari 2017**, annars kan överklagandet inte tas upp.